

INLEIDING FILM

REGELING VIERJARIGE SUBSIDIES

KUNSTENPLAN 2017-2020

Inleiding Film

Aanvragen en toekenningen in het kort

De commissie Film kreeg dertien aanvragen ter beoordeling voorgelegd. Drie van deze aanvragen zijn ook aan een andere commissie voorgelegd voor co-advies.

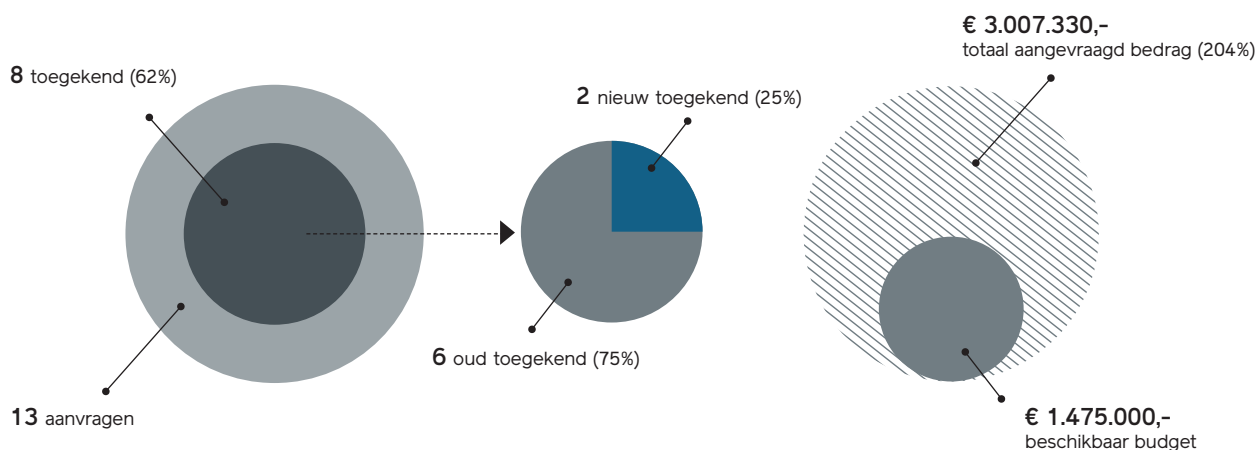
- In totaal vragen de dertien aanvragers € 3.007.330 aan, gemiddeld € 231.000 per jaar per aanvrager. Het in de komende periode voor film beschikbare budget bedraagt € 1.475.000, exclusief structureel over te hevelen middelen uit stadsdeel Zuid.
- Zes aanvragers ontvangen op dit moment geen vierjarige subsidie van de gemeente Amsterdam. Deze organisaties vragen voor het eerst vierjarige subsidie aan.
- De aanvragers die in de periode 2013-2016 wel vierjarige subsidie ontvangen vanuit het gemeentelijke Kunstenplan vragen samen € 2.273.341 per jaar aan voor de periode 2017-2020. Dat is 76% meer dan zij in de lopende subsidieperiode krijgen. Die stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat vier aanvragers ver boven hun huidige subsidieniveau aanvragen.

De commissie is van oordeel dat acht aanvragen voor subsidie in aanmerking komen. Deze aanvragen kunnen binnen het beschikbare budget geheel of gedeeltelijk gehonoreerd worden. Twee gehonoreerde aanvragen zijn van nieuwkomers in het Kunstenplan. Vier organisaties werden op grond van hun aanvraag niet subsidiabel geacht. Hiernaast kreeg één aanvraag van de commissie weliswaar een positieve beoordeling, maar omdat de commissie van mening is dat deze aanvrager de gevraagde subsidie gezien zijn financiële situatie niet nodig heeft, adviseert zij deze aanvraag af te wijzen.

Overzicht aanvragen Film

Toekenningen Totaal aantal toekenningen
tegenover totaal aantal aanvragen

Bedragen Totaal aangevraagd bedrag
tegenover totaal beschikbaar bedrag

FILM

Naam	Aangevraagd (in euro's, per jaar)	Toegekend (in euro's, per jaar)	Overgehevelde stadsdeelgelden (in euro's, per jaar)	Totaal toegekend (in euro's, per jaar)
Binger Filmlab	215.672	0	0	0
CineCrowd	146.590	0	0	0
Cinekid	550.000	477.480	0	477.480
EYE filmmuseum	310.000	159.790	0	159.790
Imagine Film Festival	150.341	111.000	0	111.000
Pluk de Nacht	30.000	0	0	0
Rialto	660.000	370.000	120.628	490.628
Roze Filmdagen	34.525	25.000	0	25.000
Sphinx Art Productions	123.000	0	0	0
Stichting Cinema Asia	65.000	25.000	0	25.000
Stichting Granate	242.202	0	0	0
Stichting Het Ketelhuis	300.000	211.000	0	211.000
Stichting KLIK!	180.000	95.000	0	95.000
Totalen	3.007.330	1.474.270	120.628	1.594.898

Algemeen beeld

De Amsterdamse filmsector heeft de afgelopen jaren een grote veerkracht getoond. Ondanks bezuinigingen en teruglopende sponsorinkomsten wisten de filmorganisaties met relatief weinig geld mooie programma's en projecten te organiseren. In het algemeen tonen de aanvragers zich goede ondernemers. De stad kent een veelzijdig aanbod aan filmfestivals en filmtheaters, zowel in het stadscentrum als daarbuiten. Ondanks de digitalisering van het film- en medialandschap en het feit dat het voor het publiek steeds eenvoudiger is om thuis te genieten van het film-aanbod lijkt de behoefte aan de betekenisvolle collectieve ervaring van een filmvoorstelling in de bioscoop of op een festival onverminderd groot. In het algemeen staan de filmtheaters en -festivals in Amsterdam er goed voor. Het aantal filmtheaters is de afgelopen jaren toegenomen en het filmplatform Cineville heeft gezorgd voor een toename van het aantal bioscoopbezoekers. Bovendien zijn er tal van festivals die een breed publiek weten te bereiken. Er is kortom een groot en divers aanbod voor de Amsterdamse film liefhebber.

Zoals de Amsterdamse Kunstraad al opmerkte in haar verkenning heeft de digitalisering van het aanbod ervoor gezorgd dat filmkopieën goedkoper zijn geworden, waardoor meerdere filmtheaters de grotere arthousefilms draaien en kleinere films makkelijk in de verdrinking komen. Het belang van onderscheidende festivals en filmtheaters met een specifiek aanbod op het vlak van de wereldcinema (Rialto), de Nederlandse film (Ketelhuis) en experiment (EYE) blijft dan ook onverminderd groot.

De filmfestivals variëren sterk in grootte en in onderwerpkeuze. Sommigen zijn relatief nieuw, anderen hebben al een jarenlange staat van dienst en lopen internationaal voorop. Er zijn in de afgelopen jaren op filmgebied steeds meer festivals bij gekomen. De commissie is van mening dat de bestaande festivals elkaar uitstekend aanvullen. Ze hebben ieder een verschillende focus, zoals animatie, kinderfilm, LGBTQ (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer), Aziatische film en de fantastische film. Tezamen realiseren zij, ook dankzij de sterke programmering van de filmtheaters, een hoogwaardig en veelzijdig aanbod voor het Amsterdamse publiek.

De commissie constateert dat de meeste aanvragers zich richten op de vertoning van films. Productiehuizen zijn ondervertegenwoordigd in het aanbod. Dat is deels historisch te verklaren. Film is altijd een discipline geweest die zich beweegt tussen kunst en amusement. Ook de artistieke productie maakt daarbij, meer dan in de meeste andere kunst disciplines het geval is, nadrukkelijk onderdeel uit van een industrie. De in Amsterdam gevestigde productiehuizen zijn doorgaans dan ook reguliere bedrijven met een winstoogmerk. Deze bedrijven nemen vaak ook de productie van kwetsbaarder genres voor hun rekening.

Het is opvallend dat de aangevraagde bedragen in de discipline film aanzienlijk hoger liggen (soms tot drie maal zo hoog) dan die voor het vorige Kunstenplan. Deels is dit te verklaren door de wens tot versterking van de organisaties, die door de verschillende bezuinigingsrondes van de afgelopen jaren kwetsbaarder zijn geworden. Net als andere kunstsectoren draait ook de filmsector voor een groot deel op bevoegen vrijwilligers, stagiairs en laagbetaalde krachten. Veel aanvragers geven te kennen dat zij er nu dringend behoefte aan hebben hun professionele basis te verstevigen. Tegelijkertijd streven vrijwel alle organisaties voor de komende jaren een groei na en willen zij meer en nieuwe taken op zich nemen. De commissie prijst de energie die uit de plannen van de verschillende organisaties spreekt, maar vindt de uitbreiding van het takenpakket niet in alle gevallen overtuigend.

Het filmbudget is in verhouding tot andere disciplines bescheiden. Hierdoor was de commissie gedwongen scherpe keuzes te maken. De commissie heeft binnen die beperkte speelruimte een balans gezocht tussen het belonen van bewezen succes en het goed toerusten van de belangrijke spelers in het veld enerzijds en het scheppen van ruimte voor de ambitie en dadendrang van enkele nieuwkomers anderzijds. De commissie vindt het opvallend dat relatief veel partijen die eerder geen beroep deden op het Kunstenplan dat nu wel doen. Dienden in de vorige periode slechts acht filmorganisaties een aanvraag in voor vierjarige ondersteuning van de gemeente, nu zijn dat er dertien. Deels is dit te verklaren door de historische banden van deze organisaties met het AFK vanuit het budget voor projectsubsidies; zij zoeken nu een structurele basis voor die activiteiten of uitbreiding daarvan.

De commissie heeft ruimte gevonden om de aanvragen van twee nieuwkomers te honoreren. De commissie vindt de Roze Filmdagen en Cinema Asia van toegevoegde waarde voor de sector. Deze festivals bewezen zich de afgelopen jaren met een combinatie van een overtuigende programmering, een goed publieksbereik en het vermogen om cultureel diverse en LGBTQ-doelgroepen aan te spreken.

De commissie is van oordeel dat acht aanvragen voor subsidie in aanmerking komen. Deze aanvragen kunnen binnen het beschikbare budget geheel of gedeeltelijk worden gehonoreerd. De commissie stelt hiermee een evenwichtige mix voor van artistieke genres en van organisaties van verschillende aard en omvang, met activiteiten in vrijwel alle stadsdelen. Ze adviseert deze organisaties voldoende toe te rusten en maakt tegelijkertijd ruimte voor nieuwkomers.

De commissie adviseert alleen de meest positief beoordeelde organisaties te honoreren, waarbij de artistiek-inhoudelijke kwaliteit, de zakelijke kwaliteit, het publieksbereik en het belang voor de stad in onderlinge samenhang bijdragen aan de gewenste ontwikkelingen in het filmveld. Hierbij houdt de commissie rekening met het huidige kwaliteitsniveau van de sector en de specifieke uitdagingen waarvoor deze zich ziet gesteld.

De commissie adviseerde vier van de dertien aanvragen niet te honoreren, omdat de totale waardering zo laag ligt dat deze aanvragen naar het oordeel van de commissie ook bij voldoende budget zouden moeten worden afgewezen. Getoetst aan de verschillende criteria bevatten deze aanvragen voor de commissie te veel zwakke aspecten dan wel substantiële kritiekpunten om vertrouwen te kunnen hebben in de kwaliteit en haalbaarheid van de voorgenomen activiteiten.

Hiernaast kreeg één aanvraag van de commissie weliswaar een positieve beoordeling, maar omdat de commissie van mening is dat deze aanvrager de subsidiebehoefte met een kleine ingreep geheel zelf kan financieren, adviseert zij deze aanvraag af te wijzen op grond van artikel 1.6, lid 2 onder c van de vierjarige regeling. Daarin is aangegeven dat het bestuur van het AFK de subsidie kan weigeren als de aanvrager ook zonder subsidie over voldoende gelden beschikt om de activiteiten te realiseren, hetzij uit eigen middelen, hetzij uit middelen van derden.

De aankomende periode zijn er vijf festivals en drie filmtheaters opgenomen in het Kunstenplan. Er komt ten opzichte van de voorgaande periode één festival bij. Desondanks verandert er nauwelijks iets in de verhouding tussen de middelen die naar filmtheaters gaan en de middelen die besteed worden aan filmfestivals. Deze verhouding is net als in voorgaande periode

ongeveer fifty-fifty. De aanvragen van producerende organisaties komen naar het oordeel van de commissie niet voor subsidie in aanmerking.

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

De filmtheaters en de meeste festivals weten doorgaans uitstekend te programmeren en veel inhoudelijke plannen voor de komende jaren zijn prikkelend. De plannen getuigen van vitaliteit en ondernemingslust. Meer is echter niet altijd beter. Het valt de commissie op dat niet elke organisatie erin slaagt haar positie in het filmveld goed te definiëren. De filmtheaters vormen daarop een positieve uitzondering. Het Ketelhuis, Rialto en EYE maken goed duidelijk wat hun toegevoegde waarde is ten opzichte van andere filmtheaters in de stad en reflecteren helder op hun positie in het veld. De andersoortige organisaties ontbreekt het in veel gevallen aan een scherp oog voor functies die reeds door anderen worden vervuld. Zo acht de commissie de toekomstige plannen op het gebied van talentontwikkeling van enkele festivals (te) ver verwijderd van de kernactiviteiten. Wanneer bovendien een concrete invulling van deze plannen ontbreekt, weten ze de commissie er onvoldoende van te overtuigen dat ze realistisch zijn. De relatief kleine organisaties waar het hier om gaat, zijn er volgens de commissie vooral bij gebaat hun profiel als festival verder te versterken; zij zijn niet de meest geëigende partijen om lacunes op het vlak van talentontwikkeling effectief in te vullen.

Het aanbod van zowel de filmhuizen als de meeste festivals getuigt naar de mening van de commissie van grote zeggingskracht voor het publiek. Ze bieden doorgaans ook inzicht in de wijze waarop de programmering tot stand komt en de kwaliteitscriteria die daarbij leidend zijn. Hoewel zij de uitbreiding van de activiteiten niet altijd even stevig onderbouwen, presteren de filmtheaters en festivals op het vlak van de vertoning uitstekend. De commissie vindt de plannen van de aanvragers die zich deels of helemaal op productievlak bewegen, artistiek onvoldoende onderscheidend.

Het filmlandschap verandert snel. De filmindustrie is in hoog tempo gedigitaliseerd en er ontstaan steeds meer interactieve vormen van film. De commissie constateert dat het onderscheid tussen e-cultuur en film steeds minder relevant wordt en dat de ingediende plannen slechts beperkt reflecteren op deze ontwikkelingen. Gunstige uitzonderingen zijn Cinekid, EYE, Imagine en KLIK!. Deze aanvragers verhouden zich in hun plannen nadrukkelijk tot ontwikkelingen op het vlak van digitalisering. Cinekid heeft de afgelopen jaren naam gemaakt met haar vooruitstrevende Medialab. Ook andere festivals zoeken in meerdere of mindere mate de grenzen op tussen de traditionele bioscoopfilm en nieuwe vormen van vertellen en vertonen. De overige aanvragen wisten op dat vlak niet altijd te overtuigen. De commissie vindt dat een gemis, niet alleen omdat het hier gaat om een belangrijke ontwikkeling waartoe professionele organisaties zich dienen te verhouden, maar ook omdat deze ontwikkeling kansen biedt voor het ontdekken van nieuwe verhaal- en presentatievormen en andere doelgroepen.

Cultuureducatie blijft op het gebied van film en nieuwe media een belangrijk punt van aandacht. Cinekid en EYE zijn twee van de meer professionele aanbieders van educatie in de filmsector. Juist in tijden waarin het beeld dominanter en belangrijker is dan ooit is het van belang dat de sector een toekomstbestendige visie ontwikkelt op de relatie tussen educatieve doeleinden, de inzet van didactische methoden en het aanbod op dit gebied. De commissie vindt dat de toekomstvisies van de meeste aanvragers op dit gebied scherper geformuleerd hadden kunnen worden.

Zakelijke kwaliteit

De commissie prijst het ondernemerschap waarvan de meeste aanvragers in hun plannen blijk geven. Naast publieke financiers zoeken de filmorganisaties steeds naar alternatieve financieringsbronnen zoals private en Europese fondsen. Ondanks krapte op de sponsormarkt slagen vooral de filmfestivals erin commerciële partijen aan zich te binden, al zijn de sponsorinkomsten in de afgelopen jaren wel geslonken. Niettemin formuleren de meeste organisaties grote ambities wat betreft sponsoring en het vergroten van de publieksinkomsten. Deze ambities acht de commissie niet in alle gevallen realistisch. Bovendien constateert de commissie dat het streven naar meer sponsorinkomsten niet betekent dat de subsidiebehoefte in de komende periode minder wordt. De beoogde forse verhoging van de eigen inkomsten in absolute zin gaat in veel gevallen gepaard met een eveneens sterke stijging van de gevraagde subsidie. Met deze combinatie van inkomsten willen de meeste organisaties hun organisaties verder verstevigen en hun activiteiten uitbreiden. De commissie vindt dat de aanvragers hun inhoudelijke ambities niet altijd vertalen naar een overtuigend zakelijk plan.

De filmtheaters onder de aanvragers zijn financieel gezond en laten een goede mix van inkomsten zien. Met name het Ketelhuis en EYE hebben zich uitstekende cultureel ondernemers getoond en weten in verhouding veel eigen inkomsten te genereren. Bovendien formuleren de filmhuizen stevige ambities om de eigen inkomsten verder te vergroten. De commissie signaleert dat de kleine festivals met relatief weinig middelen veel weten te bereiken, maar dat de wens om te professionaliseren groot is. In hun plannen gaat dit gepaard met een grotere subsidieafhankelijkheid. De commissie vindt de plannen van de aanvragers die zich deels of helemaal op productievlak bewegen zakelijk te kwetsbaar.

Het merendeel van de organisaties past de Governance Code Cultuur toe. De enkele organisatie die dit nog niet doet, heeft al wel stappen gezet om deze code te implementeren. Een enkele uitzondering daargelaten formuleren de filmorganisaties geen visie op de vergroting van de culturele diversiteit binnen het personeelsbestand of het bestuur. De ambitie voor meer culturele diversiteit vertaalt zich vaak slechts in een voornemen om meer vrijwilligers of gast-programmeurs aan te trekken met een cultureel diverse achtergrond. Het ontbreekt in de meeste gevallen echter aan een concrete uitwerking van het personeelsbeleid op dit gebied. De commissie had hier meer ambitie van de aanvragers verwacht.

Publiek

De festivals en filmhuizen weten een veelzijdig en divers publiek te bereiken. Vrijwel alle organisaties denken hun publieksbereik de komende jaren te kunnen vergroten. Cinekid, Imagine en Pluk de Nacht richten zich op een breed publiek, terwijl festivals als de Roze Filmdagen en Cinema Asia zich meer op een specifieke niche richten. De filmorganisaties hebben over het algemeen een trouw publiek. De filmtheaters en de verschillende festivals vullen elkaar goed aan wat betreft de diversiteit en het bereik van het publiek, van jong tot oud. Er worden veel programma's geïnitieerd om jongere doelgroepen te bereiken, zoals Exposed, de community voor jonge cultuurliefhebbers van EYE. De commissie prijst dergelijke inspanningen, omdat zowel de festivals als de filmtheaters doorgaans een wat ouder publiek (40+) trekken. De meeste festivals zijn in de loop der tijd gestaag doorgegroeiend en de marketingplannen zijn in de meeste gevallen goed op orde, zij het dat deze veelal nogal generiek zijn geformuleerd. Veel filmorganisaties doen ook publieksonderzoek, maar de commissie vindt dat er op dat vlak meer en beter

kan worden samengewerkt. Op die manier kunnen kosten worden gedeeld en krijgen organisaties een scherper beeld van de verschillende doelgroepen die ze gezamenlijk en ten opzichte van elkaar bedienen.

De commissie tekent aan dat zij de plannen om minder voor de hand liggende doelgroepen te bereiken weinig ambitieus vindt. Een aantal organisaties verricht inspanningen om ook publiek met een niet-westerse achtergrond te bereiken. Sommige slagen daar heel goed in, andere slechts ten dele. De commissie constateert dat het bereik van publiek met een cultureel diverse achtergrond vooral afhankelijk is van de aard van de programmering, zoals bij Cinema Asia en Cinéma Arabe. EYE heeft het voornemen niet-westerse filmprogramma's te realiseren en ook Rialto weet met haar reguliere internationale programmering en het World Cinema Festival een cultureel divers aanbod te presenteren.

Belang voor de stad: verbinding en spreiding

In het verlengde van het sterke ondernemerschap dat de meeste aanvragers de afgelopen jaren lieten zien, zijn er veel samenwerkingen opgezet. EYE vervult daarin een sleutelpositie, als verbindende factor tussen de sector en festivals als KLIK! en Imagine. Ook het Ketelhuis neemt een duidelijk verbindende positie in door een consequent platform te bieden voor ontmoeting en discussie voor de hele filmsector. De filmhuizen stemmen verder onderling de programmering op elkaar af. Filmfestivals kunnen in de ogen van de commissie door het delen van hun backoffice nog meer efficiencyvoordelen behalen.

De activiteiten van de filmorganisaties zijn goed verspreid door de hele stad. Zo is Cinema Asia gedurende het hele jaar actief op verschillende locaties in de stad, organiseert EYE activiteiten die specifiek op de buurt (stadsdeel Noord) zijn gericht en gaat Rialto uitbreiden naar de VU-campus. Het aanbod in Zuidoost en Nieuw-West blijft een punt van aandacht. Een belangrijk samenwerkingsverband is het door EYE gecoördineerde Amsterdamse Filmmenu, waarvoor verschillende organisaties samenwerken om filmprogramma's voor scholen in de stad te ontwikkelen.

Colofon

Uitgave

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Redactie en samenstelling

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Eindredactie

Lonneke Kok, moretxt.nl

Vormgeving

Piraña grafisch ontwerp, www.pirana.nl

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Postadres

Postbus 1079

1000 BB Amsterdam

Tel: 020 – 520 05 20

www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl / www.afk.nl

secretariaat@afk.nl

www.facebook.com/afk020

twitter.com/AFK020

instagram.com/afk020/

© Amsterdams Fonds voor de Kunst 2016

Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.